

AJÁNLÁS

Zakar Péter hiánypótló kötetében a Csanádi egyházmegye 19–20. századi zsinatairól és zsinati előkészületeiről rendezett sajtó alá egy kötetnyi forrást. Bevezető tanulmányában, amelynek anyagát számos belföldi és külföldi kötetből és levéltárból mérítette, ismerteti azokat a történelmi körülményeket, amelyek indokolták a zsinódusok összehívását. Ezek mindig tükrözték az egyházmegye helyzetét és a kihívásokra megfogalmazott válaszokat is, beleértve az adott kor politikai aktualitásait is.

1821-ben a késői jozefinizmus közepette érzékelhető erkölcsi hanyatlást szándékoztak feltartóztatni a zsinati atyák. A határozatok főként a trienti zsinat rendelkezéseit próbálták meg az egyházmegyében foganatosítani. Szigorúan intették a papságot – többek között – arra, hogy műveltségük fejlesztése mellett életmódjukra is fordítsanak figyelmet. Nyomatékosan hangsúlyozták, hogy a zsinódus határozatai nem tartalmaznak újításokat, csak az adott körülmények között értelmezték az egyház tanítását.

1848-ban a polgári átalakulás jelentett kihívást az egyház számára. Ekkor a papság többsége az új eszmék egyházon belüli alkalmazásában látta a válságból kivezető utat. Demokratikus egyházkormányzatot, a kötelező cölibátus eltörlését és a laikusok bevonását követelték az egyház életét meghatározó döntésekbe. Noha a katonai események következtében sem a megyei, sem az országos zsinatot nem lehetett megtartani, az espereskerületek jegyzőkönyvei bepillantást engednek a korabeli papság műveltségébe, reformterveibe és lelki életébe is.

1995-ben a II. vatikáni zsinat, a kommunista diktatúra öröksége és az átalakuló társadalmi közeg határozta meg az egyházi gyülekezet tárgyalásait. A Szeged-csanádi egyházmegyében főként a szentségekről és a világiak pasztorációba történő bevonásáról tárgyaltak. Abban reménykedtek, hogy az új típusú kommunikáció, a „zsinatoló egyház” és a kisközösségek fogják megújítani a katolikus egyházat. Noha a legutóbbi zsinat hatásait az eltelt idő rövideje miatt történetileg még nem lehet megítélni, ez a kötet is jól mutatja, milyen nagy utat járt be az utóbbi kétszáz év alatt a Csanádi egyházmegye. Mindenkinék szívből ajánlom ezt a kötetet, akit érdekel egyházmegyénk utolsó kétszáz évének története, és aki a forrásokat többre becsüli az ideológiától átitatott magyarázatoknál.

Dr. Kiss-Rigó László
szeged-csanádi püspök